

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kapitanovi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četril leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Resen opomin.

Stvar je čisto očitna. Zavezniki so provocirali vstajo kronštatskih matrozov, da ustvarijo povod za intervencijo. Ker se je vstaja ponesrečila, iščejo novega povoda. V to jim zdaj služi odpor Nemčije proti zahtevanemu izplačilu vojne odškodnine. Vedeli so, da bodo to priliko izrabili komunisti v Nemčiji in povzročili nemire. Zdaj imajo vzroka dovolj, da organizirajo ekspedicijo proti Nemčiji, ki jo bodo seveda opravičevali z vsemi mogočimi lepimi besedami. Tak vojni pohod pa mora po računih entente neizogibno privedi do vojne z Rusijo. Zato so zdaj tudi Grčijo primorali, da je mobilizirala zoper Turke v Mali Aziji, da ne bi ti mogli pomagati sovjetski Rusiji.

Obenem Francija na vse načine pritiska na našo državo, da bi ta posodila zaveznikom svojo armado za ta veliki načrt. Jasnno je, da pomeni to novo svetovno vojno. Preprečiti se ima za vselej zveza med Nemčijo in Rusijo, Rusija na korist Poljske, Rumunske in Ukrajine razkosati in tako uničiti najvažnejši sovražnik entente, ki bi mogel danes ali jutri od nje zahtevati revizijo verzalske pogodbe. Vse to na račun tudi naše kože.

Nel! Našo vlado pozivljamo, da Franciji enkrat jasno in odločno pove, da proti Rusiji Jugoslovan ne bo korakal. Nemčijo naj ententa sama ukroti, nam pa plača del vojne odškodnine, ki nam pripada. Vse drugo nas ne zadeva. Za vse pa, kar bi vedlo do vojske z Rusijo, mora naša država odklanjati vsako odgovornost. Z Rusijo hočemo biti prijatelji in ne bomo nikoli ponudili svoje roke, da se oslabil Po batine naj gredo v Rusijo franc. kapitalisti sami.

Socialdemokratski škandal.

Včeraj je »Napreje« naenkrat postal hud radi naših poročil o g. Kristanu. Očita vsem nasprotnikom g. Kristana, da ga »ogabno in surovo« napadajo ter pristavlja: »Napad na s. Antona Kristana ni naprejen proti Kristanu, ampak proti stranki in našim organizacijam, in ta napad zavredno delavstvo (socialdemokratsko) zavrača z ogorčenjem, ker je zloben in zavraten proti delavski stranki.« Nam je ljubo, da moremo na te hude besede dati naslednji pomirljiv odgovor:

Res nismo bili mi, ki smo Kristana prvi napadli. To je storil »Napreje« sam, ko je poročal o njem, da je postal ravnatelj Friderikovih posestev, da je postal upravni svetnik Jadranske banke in Trboveljske družbe, da je odložil svoj mandat itd. Ko smo o teh stvareh poročali tudi mi, je »Napreje« pisal, da on ne bo branil »gospoda Kristana«, ki naj ga brani rajša Jadranska banka, katere upravni svetnik je. In res je »Jutro« v posebni notici Kristana povzdignilo v deveta nebesa. To vse se seveda malo strinja s častivrednim nazivom delavske stranke in njenega voditelja. Ampak tega vendar nismo krivi mi.

Tudi tega nismo krivi mi, da je »Napreje« Kristanov list, kar hočejo socialdemokrati utajiti. Mi vemo, da Kristan in Korun financirata »Napreje«, da je Kristan dajal smernice listu, dokler ni postal minister Ko je bil Kristan na svojih številnih potovanjih, je dajal smernice listu g. dr. Korun. — Vsega tega menda vendarle nismo zakrivali mi.

»Napreje« piše, da ima Kristan v lastnem taboru najmanj toliko prijateljev in obojnikov, kakor sovražnikov v nasprotnem taboru. Tudi to ni točno. G. Kristan nima v našem taboru osebno prav gotovo nobenega sovražnika; če bi tudi v lastnem taboru imel tako malo sovražnikov, bi bil gotovo najbolj zavidanja vredni voditelj. Ali smo mi krivi, da ni tako? Kako so se veselili mnogi socialdemokrati, ko so mislili, da je Kristan res izstopil iz stranke. Ali bi bili to storili, če bi ga bili ljubili kot svojega voditelja?

Kako pa sodi star socialdemokratski delavec o g. Kristanu, o tem naj govori izjava sodruha Ivana Kocmurja v današnjem »Slovincu«. Kristan se je v svojem popravku v »Slovincu« skliceval na g. Kocmurja, češ da mu je tudi on očital razne nerednosti, zato pa je bil obsojen na kazen in plačilo »ogromnih stroškov pravde«.

Vprašanje na vlado.

Kaj pomenijo govorice?

Ker se zadnje dni z ozir. na politični položaj v Evropi širijo po naši državi vesti, ki vzemirirajo najširše sloje ljudstva, katero želi miru in reda, je krščansko-socialna »Delavska zveza« poslala deželni vladi danes vprašanje, naj vlada ljudstvu pojasni, v kolikor so resnična razna domnevanja.

Ljudstvo, ki plačuje davke, ima pravico, da izve, kakšne nazore in namene ima osrednja vlada in kakšno stališče ona zavzema nasproti pritisku, katerega izvršujejo nanjo zavezniki, da bi se Jugoslavija dejansko udeležila pri izvestnih akcijah, najsi že bo proti Ru-

siji, Nemčiji ali Avstriji.

Iz vprašanja »Delavske zveze« vlada lahko povzame, kakšno je glede teh stvari mnenje delovnega ljudstva, ki se ne bo nikdar »zavzelo za interese zapadnega velekapitala, ampak hoče miru z narodi, ki interesov našega ljudstva ne ogrožajo.

Upamo, da bo vlada na vprašanje odgovorila in pomirila narod, ki je vojske sit in ki si želi dobre ustave, notranjega reda, dela in kruha ter mira z delavnim ljudstvom cele Evrope.

Nevaren položaj v Nemčiji.

Nemški odgovor, s katerim je Nemčija odklonila plačilo 20 milijard v zlatu, je reparacijska komisija v Parizu označila za kršitev versailleske mirovne pogodbe. Pričakovali je novih prisilnih odredb proti Nemčiji.

V tem se je začelo v Nemčiji uporno gibanje, ki ga vodijo komunisti. Komunistične železničarske organizacije so sklenile, da ne bodo dopustile nobenih vojaških prevozov in je pričakovati generalnega štrajka na železnicah. V hamburških ladjedelnicah je zapustilo delo celokupno delavstvo in se zbralo na zborovanjih. Došlo je do težkih spopadov s policijo, v katerih je bilo 30 mrtvih in 50 težko ranjenih.

V Draždanih, Lipskem, Freiburgu in Plauen so se izvršili na uradna poslopja bombni napadi. V Mannfeldu je roparska tolpa oplenila državne urade in denarne zavode.

Nemška vlada je nad vso srednjo Nemčijo proglasila obsedno stanje.

LDU Berlin, 23. marca. (Wolff) Nota, ki jo je poslala nemška komisija za vojna bremena pariški reparacijski komisiji na zahtevo, naj Nemčija pred 1. majem 1921 plača 12 milijard zlatih mark ali v tujih devizah in do 23. marca eno milijardo zlatih mark na račun, poudarja med drugim, da si neglede na to, da stavlja izplačilo take vsote izčrpano deželo pred skoraj neizvedljivo nalogo, Nemčija ne more preskrbeti take vsote v predpisanem roku. V tem roku je že tehnično izključeno, končati priprave za eventuelno posojilo. Po določbah mirovne pogodbe se mora reparacijska komisija ozirati na gospodarsko zmožnost Nemčije. Končno predlaga Nemčija, naj se takoj prične med reparacijsko komisijo in nemško komisijo za vojna bremena ustna pogajanja v svrhu cenitve odškodnine, ki jo je Nemčija dosedaj plačala. Nemčija je tudi pripravljena, pričeti pogajanja glede inozemskega posojila.

LDU Hamburg, 23. marca. (Wolff) Danes popoldne je prišlo pred ladjedelni-

G. Kocmur priznava, da je pravdo v prvi instanci izgubil, za priziv pa ni imel več denarja. »Proletarec« Kristan, ki je bil že takrat prav dobro založen, pa je tiral g. Kocmurja, družinskega očeta, navezanega samo na mesečno plačo, pred sodnijo in zahteval, da se stroški iztirjajo do zadnjega vinarja, dočim je Kristanov zastopnik dr. F. Tekavčič odstopil celo od večine lastnih točasnih stroškov. Sodnijskim potom je dal Kristan ugotoviti premoženjske razmere g. Kocmurja in pošiljal za njim sodnijske sluge in eksekutorje, da so mu zarubili zadnje hlače, perilo itd. Značilno za »velikega prijatelja« delavstva Toneta Kristana je to, da se sedaj javno hvali in sklicuje, kako je njegov sodrug moral plačati ogromne stroške in vsled tega živel v bedi in pomanjkanju s svojo družino, kar Kristan pripisuje sebi kot uspeh. Dalje piše g. Kocmur, da ima Kristan navado, svoje uslužbence »hvaliti« in jih obsipati s čednimi priimki, kot n. pr. »pobje«, »barabe« itd., s katere strani ga itak poznajo tudi drugi sodrugi in pravi: »Ali zvezda slave že zahaja in klofutam, ki jih je dobil gospod Anton Kristan od svojih lastnih pristašev v Tržiču in Spodnji Šiški, bo sledila splošna brca!« — Tako piše o svojem voditelju njegov lastni pristaša.

In če bi »Napreje« ne bil Kristanov list, ter če bi danes zopet cela socialdemokracija ne ležala pred Kristanom, bi se bil sodrug Ivan Kocmur prav gotovo poslužil »Napreje«, da pove svojemu sodrugu, kar mu ima povedati. In lepo sliko

o Vulkan do spopada med varnostno stražo in delavstvom ladjedelnice. Delavci so predrli kordon in so hoteli razorožiti varnostno stražo, ki je pričela streljati ter metati ročne granate. Štirje delavci so bili usmrčeni, 12 delavcev je težko, 14 pa lahko ranjenih. Na lice mesta je dospela požarna bramba ter odvažala mrtve in ranjene.

LDU Berlin, 23. marca. (DKU) »Vossische Zeitung« spravlja komunistična rovarjenja v srednje-nemškem industrijskem revirju in v Hamburgu v zvezo z gotovimi navodili iz Moskve. Kakor poudarja list, kljub zločinskemu delovanju komunistov ni nobenega vzroka izgubiti ravnodušnost. Z vso gotovostjo se more reči, da oboroženi komunistični upor ne bo imel uspeha.

LDU Halle a. d. Saale, 23. marca. (Wolff) Sinoči se je izvršil v bližini Halleja zločinski atentat. Med Dieskaujem in Grubergom so zločinci pokvarili železniško progo. Ob 4. uri 45 minut so vsled poškodbe proge skočili s tira trije osebni vagoni, poštni voz in lokomotiva brzovlaka. Poštni uradniki, strojevodja in dva potnika so bili ranjeni.

LDU Berlin, 24. marca. (DKU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Hamburga, da se zdi, da je komunistična ustaja zlomljena. Proti večeru so odstranili rdeče zastave s hiš, iz česar se da sklepati, da so nasprotniki komunistov dobili premoč. Predsednik hamburške socialdemokratske stranke je izdal razglas socialdemokratskemu delavstvu, v katerem ga nujno svari, da bi se udeležilo komunističnih pučev in zborovanj in pozivlje delavstvo, naj se mirno zadrži in naj se ne zbira na ulicah.

LDU Berlin, 24. marca. (DKU) »Vossische Zeitung« poroča iz Hamburga, da je bilo pri včerajšnjih nemirih 20 oseb usmrčenih, 50 pa težko ranjenih.

LDU Hamburg, 23. marca. (Wolff) Senat mesta Hamburga je proglasil izjemno stanje nad mestom.

o soc. dem. voditelju nam je podal sodrug Kocmur! To si bo delavstvo zapomnilo!

Tako izgleda »delavska« stranka, na katere čelu je Anton Kristan. Delavstvo je nad takim voditeljem in tako stranko, ki ga drži, lahko po pravici »ogorčeno«, najsi bo še tako socialdemokratsko zavredno!

Delavske razmere v Ameriki.

LDU Ljubljana, 23. marca. Glasom obvestila ministrstva za nožranje stvari deželni vladi je naš generalni konzulat v New Yorku postal ministrstvu za zunanje zadeve nastopno poročilo o vračanju naših izseljencev v domovino: Lani je 17.255 oseb zaprosilo naš konzulat za dovoljenje za povratek v domovino. Med temi je največ onih, ki so zaradi tukajšnjih (ameriških) gospodarskih razmer prisiljeni vrniti se v domovino, ker je vsled preobilice industrijskih proizvodov in slabega izvoza napram prejšnjim letom mnogo tvornic ali popolnoma ustavilo delo ali pa zmanjšalo število delavcev. Po statističnih podatkih je samo v državi New York danes 300.000 brezposelnih delavcev. Znižanje števila delavcev v raznih tvornicah in drugih podjetjih se je začelo začetkom septembra. Vsak dan je odstotek nezaposlenih večji, tako da znaša danes 30%. Poleg zmanjšane števila delavcev so se tudi mezde znižale za 15%. Pomanjkanje dela in vsled tega nevarnost, da naši izseljenci potrošijo prihranke in slabi izgledi za delo so ponajveč vplivali na naše ljudi, da so se vrnili v domovino.

Pod diktaturo mamona.

Kogar obsede duh mamona, ta izgubi pravico, govoriti o pravici med ljudmi. Duh mamona je namreč čisto protislovje pravičnosti, solidarnosti in ljubezni. Moderni kapitalizem, najsi je že njegov nositelj Peter ali Pavel, je dosledno v praksi izveden duh mamonizma. In kakor pravi sv. Pismo: Dvema gospodoma ne more nihče služiti, nihče ne more ubogati Kristusa in mamona obenem — tako je tudi v sodobnih socialnih bojih mesto krščanskih ljudi na strani bojevnikov zoper kapitalistično izkoriščanje revežev.

To izkoriščanje je očitno. Vedno se poudarja, kako velike so zahteve delavstva, kako zahtevajo delavci prevelike plače, nihče pa ne pomisli, da večina teh revežev s svojimi družinami komaj životari, medtem ko se na strani kapitalistov vsak dan množe milijoni premoženja. Naša doba je do dna materialistična. Ta val materializma je zgrabil tudi del proletariata, ki se istotako bori proti izkoriščanju pod geslom materializma. Ta boj ne bo uspešen. Temu boju manjka vsakega idealnega zanosa, smisla za požrtvovalnost in ljubezni do skupnosti.

Delavstvo, ki mu krščanska resnica ni le fraza, hoče v ta boj zanesti tistega krščanskega duha, ki pobija krivico na levi in desni. Krščanstvo ni vera materializma, marveč vera plemenitosti, pravičnosti in ljubezni. Zato se krščansko delavstvo trudi, da bi po svojih organizacijah vzbudilo v svojih članih tisto v srcih spečo silo, ki premagata tudi zunanji svet. Ta zunanji svet nam je danes tuj in sovražen. Kdo pa danes še kaj da na požrtvovalnost in ljubezen, če to nič ne nesé? In vendar bo naša misel zmagala. Mora zmagati, če noče človeštvo bedno poginiti.

Silnega pehanja za dobičkom se mora človeštvo utruditi. Vojna nevarnost, ki nam o njej govore zadnje dni, obstoja v prevelikem pohlepu ententnih kapitalistov po dobičku iz dela premaganih. Nezadovoljnost delavskega ljudstva po vsem svetu izvira iz spoznanja, da delo lastnih rok služi le za obogatitev spekulantov. Iz istega razloga se delavstvo v Jugoslaviji opravičeno pritožuje nad svojo usodo. Moka je draga pri nas, kjer moko izvažamo. Spekulanti se od nje rede in bogate, delavstvo jo mora drago plačati. Mesa je pri nas v izobilju. Spekulanti bogate z njim, delavstvo pa strada. In ni pomoči, dokler bodo taki ljudje izvrševali diktaturo mamona nad načeli pravičnosti, ljubezni in vzajemnosti. Naše politično življenje boleha, je gnilo, ker tudi to vlada slá po osebnih profitih, kakor so nam dokazala zadnja razkritja. Sodba srbskega kmetškega voditelja Avramovića o slovenskih samostojnih liberalcih, milijarde kron denarja za glasove turških veleposelnikov, milijoni socialnodemokratskega voditelja Kristana — vse to nam kaže moralno gnilobo v politiki. Politična moč spekulantov pa danes vzdržuje te neznosne razmere.

Zato se krščanskosocialno delavstvo bori za zmago krščanskih moralnih načel v srcih, v gospodarstvu, v zakonodaji in politiki. Kdor z nami misli, naj z nami dela!

400.000 kron dobička na dan!

Dalmatinski listi brez razlike strankarskega stališča so v zadnjem času začeli razkrinkavati nezmiselnost postopanje naše vlade v vprašanju dalmatinskega cimenta. Dočim mora domače prebivalstvo od najnujnejših življenjskih potrebščin: soli, sladkorja, petroleja plačevati državni krvave davke, je pa vlada popolnoma uknila carino na izvoz dalmatinskega cimenta. Za izvoz pa delajo v Dalmaciji samo tri največje tovarne v okolici Splita, ki so vse tri v rokah izključno ali vsaj pretežno tujega kapitala. Ti tujci so bili vedno sovražni naši narodni stvari in so tudi pri najmanju delavnih moči vedno dajali prednost tujim elementom. Kljub temu so si znali ti tuji kapitalisti kmalu po prevratu zagotoviti v Belgradu največjo naklonjenost; danes morejo v Belgradu preko glave domačih pokrajinskih oblasti doseči vse, kar hočejo. Belgrad je

šel celo tako daleč, da je popolnoma ukinil izvozno carino na cement in s tem oškodoval državno blagajno za približno sto milijonov kron letno! Dobiček od tega spravljajo omenjene tri tovarne in pa inozemski kupci.

Vladna odredba je tembolj kričeča, ker je istočasno za vse ostale cementne tovarne v državi zvišala izvozno carino od 3 dinarjev na 10 din. za 100 kg cementa. V temeljevanje, da more dalmatinski cement računati edino-le na izvoz, ker manjka prometnih sredstev v notranjost države, ne velja, ker se je tudi preje ob istih prometnih razmerah izvažal dalmatinski cement v domače zaledje. Nasprotno bi bilo za pospešenje domače gradbene podjetnosti največjega pomena, ako bi se izvoz dalmatinskega cementa v inozemstvo z visoko carino kolikor močogoče omejil in prizadete tovarne prisilile, da računajo z domačo porabo. Ob tem bi morale sedanje cene znatno znižati, kar bi ravno bilo v prilog domačemu stavbarstvu. Službeno se je ugotovilo, da stane one tri tvornice 100 kg cementa pičlih 80 K. Kljub temu so privile ceno cementu na 220 K 100 kg. Vlada je morala potom prisilne rekvizicije znižati cene cementu za domači konzum na 140 K 100 kg, pri čemer imajo tovarne še zmerom 60 K čistega dobička. V Trstu prodajajo dalmatinske tovarne svoj cement po 36—38 lir ali približno 200 jugoslovanskih kron. Tovarne proizvajajo dnevno najmanj 5000 kvintalov cementa ter imajo potemtakem vsak dan 400.000 K čistega dobička! Tako se tudi v tem primeru vidi, kako je danes velekapital v Jugoslaviji vsemogočen.

Vprašanje dalmatinskega cementa je tudi za naše stanovanjske razmere in za položaj stavbinskega delavstva posebej največjega pomena. Zato bomo z zanimanjem spremljali boj za upostavo izvozne carine na dalmatinski cement ter pričakujemo, da bodo tu nastopili tudi poslanci Jugoslovanskega kluba.

Hrvatje proti vsiljeni ustavi.

Zagreb, 24. marca. (Izv.) Današnji »Obzor« se bavi z odhodom članov Narodnega kluba iz Beograda in pravi, da je Narodni klub zapustil Beograd, ker se je prepričal, da je vsako sporazumno delo z vladnimi strankami nemogoče. Narodni klub ne more dopustiti, da v imenu skoraj sto hrvatskih poslancev, prevzame celo odgovornost sam napram hrvatskemu narodu. V istem položaju se nahajajo Slovenci. Narodni klub nikakor ni odšel za vedno iz Beograda. On upa, da se bo situacija spremenila in potem se bodo tudi njegovi poslanci vrnili v konstituanto.

Iz belgrajske kuhinje.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Seje ustavnega odbora so preložene, ker se je politični položaj zelo poslabšal vsled nastopa demokratov, ki sporazuma z muslimani niso sprejeli »en bloc«.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Včeraj popoldne se je vršila seja ožjega ustavnega odbora, katere so se vdeležili radikalci, demokrati, muslimani in samostojni. Debata se je vodila o onih členih, glede katerih se vladne stranke še niso sporazumele. Ker se na seji ni moglo priti do nikakih rezultatov, so seje odgodene do 31. t. m.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Včeraj se je vršila seja ministrskega sveta, v kateri se je razpravljalo o pismu predsednika demokratskega kluba, Ljube Davidovića min. predsedniku Pašiću. Seja je bila zelo burna. Med radikalcem vlada vsled pisma veliko razburjenje. Verjetno je, da bodo demokrati zopet popustili.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Včeraj se je vršila seja radikalnega kluba, ki so ji prisostvovali tudi radikalni ministri. Razpravljalo se je o situaciji, ki je nastala vsled Davidovičevega pisma. Klub je najodločnejše protestiral proti demokratskim zavijanjem in poveril N. Pašiću, da celo stvar uredi.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 24. marca. (Izv.) Današnja predborza notira sledeče kurze: Dunaj 20.70; Praga 193.25; Italija 560, Berlin 232.50; Pariz 1000; dolarji 138.

Politični dogodki.

+ D. M. v Polju. Nas je osrečila demokratska vlada z novim gerentom, kateri je seveda vnet njih pristaša. Ta mož je upokojen učitelj. No, časa ima on največ na razpolago za ta posel. Mi bi ne imeli nič proti temu, ampak mož jo malo preveč »zafura«. Silno se mudi demokratom s kandidatno listo za občinske volitve. Pobasali so kar g. atek vse na eno, komuniste, samostojneže, liberalce in narodne socialce. Za zadnje tri ni nič čudnega, če se združijo, ker so itak vsj iz enega repa urezani, ampak da snubijo delavsko stranko in ji ukazujejo, kako sme voliti, to pa presega že vse meje. Tako predrznih ljudi se

malo dobi, da bi na tak nesramen način delali kompromise med seboj. Delavstvo bo pošteno obračunalo s temi svojimi prijatelji. Naša Delavska zveza postavi svoje kandidate za prihodnje volitve. Delavec, ki se zaveda, da si ravno tako član človeške družbe, da ima iste pravice kot brezvestni kapitalizem, ki pije tvojo srčno kri, pokazi pri volitvah svojo moč in otrepi se jarma v katerega te hočejo vpreči kapitalistične stranke. Kateri delavec misli pošteno, komur je kaj za katoličanstvo in ima še vero v Boga, bo volil Delavsko zvezo, ki je postavljena na temelju kršč. resnic in krščanskega socializma!

+ Tržaška italijanščina. Tržaški humoristični list »Maramo« si je ob 20. marcu po stari tržaško-italijanski šegi privoščil »tujca« na »italijanski« zemlji, med katere šteje predvsem Slovence, ki jih tudi topot imenuje »ščave«. V »pesmi«, ki je sestavljena v tržaškem dialektu, pravi med drugim: »Mnogo jih (tujcev-) je že odšlo k vragu, toda nekaj jih je še ostalo v italijanski hiši, da nam kvare slavljelče hočejo ostati mirni in ne bodo uganjali hudobij, potem jih bomo trpeli, da žive v Škornju (Italiji). Toda če jih prime muha, da bi hoteli biti glasni ali da bi mešali v kalnem za rdečim praporom, potem bodo slišali odpevek!... Glas junakov jim bo strahovito donel na ušesa: »Italija je za nas!« Tako tržaški Italijan ob aneksiji označuje domače slovensko prebivalstvo za tujca in mu grozi z brco, kakor je to delal začasa blažene Avstrije. No, naši ljudje so bili kos tržaški irendenti, ko je imela za seboj vso avstrijsko državno oblast, ko smo bili Slovenci še v sužnjosti in nismo imeli lastne domovine. Toliko manj se bo dal naš Tržačan, naš Krašovec in Primorec ugnati v kozji rog Italijanu sedaj, ko ve, da ima tam onstran meja svobodne brate, ki mislijo nanj noč in dan. Najmanj, kar bo naš »lovek« pod italijansko oblastjo zahteval, je popolna državljanska enakopravnost. Tržaško italijanstvo naj si bo v svesti, da računani niso še končno veljavno zaključeni!

Dnevni dogodki.

— Praznik sv. Jožefa v Tržiču. Prav slovesno smo letos praznovali delavski praznik. Vse katoliške organizacije so pristopile polnoštevilno k obhajilni mizi, Orli in naraščaj v kroju. K deseti maši v cerkvi sv. Jožefa se je pomikala dolga vrsta Orlov, Orlic in obojega naraščaja in krščanskega delavstva. Na koro je popeval moški zbor. — Popoldne je bila v Domu orlovska akademija, pri kateri so nastopili Orli, Orlice in naraščaj. Na glasovirju je spremljala nastop telovadcev in telovadkinj gdčna učiteljica Paternoster, ki je sprejela v zahvalo šopek cvetic. Vsa prireditev je pokazala lep napredek naših fantov in deklet.

— Novo mesto. Izobraževalni tečaj za fante, ki ga je priredila SKSZ 19. in 20. marca, se je obnesel nad vse pričakovanje dobro. Obiskovalo ga je nad 60 fantov, kar je za tukajšnje razmere častno število. Predavanja so bila prilagojena koristim kmetskih fantov, bodočih gospodarjev. Nekateri župnije so poslale po 12 udeležencev. Eno najzanimivejših predavanj je bilo ono deželnosodnega svetnika dr. Fischeingerja. S poljudno besedo je seznanil navzoče z najvažnejšimi pravnimi vprašanji in živo naslikal socialno zlo, ki grozi upropasti naš narod, ako se ne bomo pravočasno vzdramili in ozdravili te raketane, ki nam grize narodno telo. Po sklepu tečaja so fante rovedno povpraševali, kdaj priredimo zopet enak tečaj, da pridejo. Veselo znamenje, ki nam daje garancijo velikega kulturnega preobrata na Doljenjskem.

— Nerednosti pri zamenjavi denarja. Ljutomer: Čudne pravice si prisvajajo ljutomerski trgovci. Dne 20. t. m. so naenkrat začeli odklanjati sprejemanje 1, 2 in 10 kronskih novčanic, neglede na to ali so pravilno kolekovane ali ne. Marsikateri delavec je pred par dnevi izmenjal večji bankovec, sedaj pa isti trgovec, ki mu ga je o priliki nakupa izmenjal, noče vzeti v plačilo drobica, ki mu ga je bil prejšnji dan sam dal. Delavci, ki zaslužijo dnevno bornih 6—12 kron. so prišli na ta način v največjo zadrego. Kolikor vemo, 1, 2 in 10 kronske novčance še niso preklicane, zato zahtevamo, da si trgovci ne delajo samo pravice in ne spravljajo resnega delavstva brez potrebe v še večje nepravilike.

— Nezgoda. Hlod je zlomil nogo 18. t. m. 23 letnemu rudniškemu delavcu Alojziju Koželj v Toplicah pri Zagorju.

— Iz Zagorja ob Savi. Stanovanjska beda je kot vsepovsod, tudi pri nas velika, tako da nam mnogim ni mogoče živeti skupno s svojimi družinami, ker se nas vsak boji. Toda o kaki stanovanjski komisiji tu pri nas ni govora; za to se gospoda pri občini ne briga, pač pa prepušča to skrb našemu vzornemu rudarju G. Uršiču. Kakšen vpogled ima g. Uršič v stanovanjsko bedo to pač dobro vemo. Zatorej Vas g. župan opozarjamo, da uredite stvari, kajti stvari, ki se gode in so se godile pred vojno, naj sedaj prenehajo. Da bi pa Uršič še v bodoče opravljal službo stanovanjske komisije, o tem pač menda ni govora. — Poznavatelj razmer.

— Otok v stranišču. V gnojni jami je našel dimnikar Bedina v Tržiču mrtvega par tednov starega otroka. Do sedaj se še ni posrečilo izslediti mater otrokova. Upajmo, da pride orožništvo na sled tej temni aferi.

— Napad v Zagorju. Ko je šel 18 letni rudniški poduradnik Jožef Kalan v Zagorju po cesti mimo apnenec proti kolodvoru, sta ga napadla dva moška hoteč od njega denarja. Kalanu se je posrečilo, da jima je ušel.

— V Litiji okradeni delavec. Železniškemu delavcu Antonu Prenku je bila v čakalnici litijske postaje ukradena denarnica. Revez je oškodovan za 350 K.

— Napad na Jelovici. Ivan Stare, Jožef Ažman, Miha Iskra in Lovrenc Rožič so na Jelovici v gozdu Podkoritom nad Nomenjem napadli posestnikovega sina Franca Kežerja iz Sorice in mu odvzeli 11.500 K vrednega vola, katerega je nameraval iztuhotapiti preko demarkacijske črte.

— Požar v Knežji vasi pri Trebnjem je 21. t. m. upepelil 14 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji, cerkev in mežnarijo. Zgorela je cela vas, razun ene kočice. Škode je poldrug milijon. Odsek za prehrano v Ljubljani je nakazal pogorelcem brezplačno 2000 kil krušne moke, 150 kg masti in 60 kg sladkorja, ker je razen nekaj glav živine revežem zgorelo prav vse.

Ljubljanski dogodki.

lj Obredi velikega tečaja so se začeli danes po naših cerkvah. Dopoldne so se vršile slovesne sv. maše in prenos presv. Rešnjega Telesa v božje grobove. V stolnici je knezskoof dr. Jeglič izvršil umivanja nog. Zvonovi so do velike sobote utihnili, na veliki petek se namesto sv. maš vrše slovesne molitve. Jutri zvečer ob 7. uri bo v stolnici pridiga in nato petje žalostink. Na veliko soboto bo v stolnici ob

Iz organizacij.

Jugoslov. Strok. Zveza.

Vevče. Podpisani se toplo zahvaljujem vsem delavcem in delavkam vevške papirnice za podeljeno mi podporo v moji boleznini v znesku 468 kron. Bog vam stotero povrnil! — Jakob Meljo.

Maribor. — Praznovanje delavskega praznika sv. Jožefa se je izvršilo na prav lep in dostojen način. Z načinom praznovanja je bilo delavstvo samo silno zadovoljno in si je želelo večkrat kaj takšnega. — Zjutraj ob 6. je bila v stolnici sovesna sv. maša in pridiga. Med sv. mašo so pristopili številni člani JSZ k skupnemu sv. obhajilu in enako tudi člani Orla. Opravilo v cerkvi je trajalo blizu dve uri. Slavnost je povzdigovalo tudi lepo petje na koro. — Zvečer ob pol 8. uri je bila v društvenih prostorih v Splanvaski ulici delavska akademija z izbranim sporedom. Ves spored so izpolnili sami delavci, občinstvo jih je obdarilo z obilno pohvalo. — Krščansko-socialno deavstvo je pokazal na svoj praznik svojo neustrašno zavednost in vernost. Čast takšnim članom!

Železničar.

Zahvala. Podpisani izrekam tem potom onim železničarjem in vsem ostalim, ki so me za časa moje boleznini ljubeznivo obiskovali, svojo najpriščnejšo zahvalo. Ivan Babnik, sprevodnik drž. žel.

Strokovna zveza krščanskih železničarjev v Nemčiji je stopila v dopisom v Draždanah 21. t. m. z nami v zvezo. — Prometna zveza.

Rudar.

Seja rudarske internacionale se vrši 10. aprila v Solnogradu. Rud. zveza, odnosno Jugoslov. strokovna zveza, je dobila vabilo na sejo.

Trgovski in zasebni nastavljencl.

Redni občni zbor Zveze trg. in priv. nameščencev se vrši dne 30. t. m. točno ob polosmi uri zvečer v Rokodelskem domu. Prosimo članke in članice, da se v obilnem številu udeležijo. — Odbor.

Lesni delavec.

Rimske toplice. Dne 18. t. m. so se vršila tukaj mezdana pogajanja. Pogajanja niso tako izpadla kakor bi bilo želeli, vendar pa smemo beležiti vsaj delni uspeh. Doseglo se je 10% poviška in obenem se tudi določilo, da se da delavstvu gotova premija od vsakega ducata podpetnikov. Upamo, da se bo podjetje pri dolečevanju teh premij oziralo na naš težek položaj, ki je osobito v današnjih razmerah nezdržljiv, in nam dalo, kolikor bomo predložili.

pol 6. uri zjutraj blagoslovljenje ognja, ki ga potem razni podjetni dečki nosijo po hišah. Ob 8. uri se začno molitve in slovesna sv. maša, nakar se zopet prvič oglase zvonovi. Po starem običaju se je treba ob zvonjenju zvonov med molitvijo umiti obraz. Popoldne se po cerkvah blagoslavljajo jedila, v stolnici ob pol 3. uri. Nato se po večini cerkva začno molitve in po četrti uri je vstajenje s procesijo; letos bo vreme po vsej priliki ugodno za razvoj kj so prejeli sv. zakramente. Popoldne ob pol 10. uri pridiga in nato pontifikalna sv. maša, po maši papežev blagoslov za tiste, ik so prejeli sv. zakramente. Popoldne ob 3. uri se vrši zaobljubljena potresna procesija pred uršulinsko cerkev.

lj Politični odbor SLS za Sv. Peter in Vodmat ima danes zvečer ob 8. uri sestanek v šentpeterski prosveti. — Razgovor o občinskih volitvah. Vabljeni vsi zaupniki!

lj Nove jeklene zvonove devajo te dni v zvonik cerkve sv. Jakoba. Veliki zvon je danes zjutraj že zvonil, katereg glas je jako čist in lep.

lj Zopet nesreča na cesti. Danes ob 7. uri zjutraj je na Krekovem trgu pred Mahrovo hišo povozil voz neke branjevke priletno in gluho služkinjo iz zavoda sv. Marte. Ponesrečenko so prepelali v bolnico. — Ali temu divjanju z vozmj po ulicah res ne bo konca?

lj Ker sta se pregrešila proti § 129. jeseni 1920 v parku pred justično palačo, sta bila obsojena po § 130. k. z. kleparski mojster Vincenc Malenšek z Broda pri Vižmarjih na 8 mesecev in kleparski pomočnik, Novomeščan Gustav Puc, na 3 tedne težke ječe.

lj Če se stražniku reče osel. Kolarski mojster France Petkovšek je dne 9. februarja letos počastil drž. varnostnega stražnika Ivana Novaka z besedami »P... oselle! Pri deželnem sodišču so g. Petkovšku prisodili 48 ur strogega zapore.

Viničar.

Vladna enketa o novem viničarskem redu za Slovenijo v Mariboru. — Viničarsko vprašanje, ki se je reševalo nad leto dni, se menda bliža svoji rešitvi, ako zopet vsa znamenja ne varajo. Poverjeništvu za socialno skrb je sklicalo za v ponedeljek 27. marca v Maribor enketo o novem viničarskem redu za Slovenijo, h kateri so bili povabljeni vsi prizadeti činitelji. Za Jugoslovansko strokovno zvezo in strokovni odsek Viničarsko zvezo so bili udeleženi 4 člani. Po peturnem pretresanju predloženega osnutka novega viničarskega reda je prišlo do sporazuma med prizadetimi strankami in zdaj je naloga deželne vlade, da novi viničarski red pordri in uzakoni. Viničarji v dozdanih bedi ne morejo več izhajati, rešitev mora priti nužno. O zadevi bomo več pisali in poročali, ko bo novi viničarski red od vlade predložen in odobren.

Kmetijski delavec.

Oven Cvenskim mogotcem gibanje kmetijskega delavstva ni po volji. Nad vodite jem tega gibanja so se sklenili maščevati na ta način da mu noben gospodar v občini ne sme iz občinskega posestva ničesar prodati. Le škoda, da mu niso obenem prepovedali plačevati občinskih doklad, ki so tako visoke kakor ljubljanske. Zalostno je, da kažejo ljudje, ki jim tuji žulji ustvarjajo blagostanje, tako malo zmista za socialno pravico in splošni napredek. A toliko jim povemo, da jim vsa njihova nasilna sredstva ne bodo nič pomagala. Tudi kmetski delavec se je prebudil in si hoče priboriti dostojne življenjske pogoje.

Služkinja.

Zveza služkinj vabi vse članice na skupni izlet na Velikonočni ponedeljek na Šmarno goro. Odhod s popoldanskim vlakom. Le v slučaju slabega vremena pa bo skupno predavanje ob pol 5. uri popoldne v prostorih Krekove prosvete. — Odbor.

Odgovorni urednik Anton Marincak.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubliani.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsa-kovrske bolečine se takoj pojavljajo? Stabos? Oj, kako in ublažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerievim pravim Elzastuidom! 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Potrebovali bi odvajajoča, želodec okrenjujoča sredstva? Poslužite se je Fellerievih pravih Elza krogičci 6 škatlic 18 kron. — Omot in poštnina posebej, a nalocena. — Eugen V. Feller, Stubička donja, Elsatrg št. 245. Hrvatska. F.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnice: Maribor Novo mesto Kočevje
Gosp. oska ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.